

Sygn. akt VU 188/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Magdalena Marczyńska

Protokolant Alicja Jesion

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2013 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie sprawy z wniosku P. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

o emeryturę

na skutek odwołania P. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M..

z dnia 7 lutego 2013 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy P. R. prawo do emerytury od dnia 1 grudnia 2012r.

Sygn. akt VU 188/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lutego 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił wnioskodawcy P. R. prawa do emerytury.

Od decyzji powyższej wnioskodawca odwołał się w dniu 14 lutego 2013 roku. Wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazał, że pracował w takich warunkach także w okresie od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku w Zakładzie (...) w R. na stanowisku lakiernika ręcznego natryskowego mebli.

ZUS wnosił o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił co następuje:

P. R., urodzony w dniu (...), złożył w dniu 31 grudnia 2012 roku wniosek o przyznanie emerytury.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący ponad 25 lat. Niekwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach wynosi łącznie 12 lat i 6 dni. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 26 października 1971 roku do 31 października 1983 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. Filii w R. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze powyżej 3,5 tony.

Na dzień złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca miał rozwiązany stosunek pracy. Wnioskodawca nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczności niesporne)

W okresie od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...) na podstawie umowy o pracę. W ww. zakładzie pracy wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku lakiernika ręcznego natryskowego. W ramach swych obowiązków wnioskodawca stale lakierował pędzlem i pistoletem meble i stoły.

(dowód: świadectwo pracy k. 6, zeznania świadka A. S. k. 19, zeznania wnioskodawcy k. 42 w aktach sprawy)

W dniu 3 sierpnia 1984 roku A. S. dokonał zgłoszenia wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych jako osobą współpracującą. W zgłoszeniu wskazał, że wnioskodawca jest zatrudniony w wymiarze 46 godzin tygodniowo na podstawie umowy o pracę. Jednocześnie podał, że wnioskodawca jest jego szwagrem.

(dowód: ww. zgłoszenie k. 21-22 w aktach sprawy)

W oparciu o powyższe zgłoszenie ZUS objął wnioskodawcę w okresie od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku ubezpieczeniem społecznym z tytułu współpracy z osobą prowadzącą działalność gospodarczą z A. S.. Z tytułu współpracy z A. S. były odprowadzane składki na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy od podstawy wymiaru składek obowiązującej z urzędu dla osób współpracujących, w wysokości:

- w listopadzie 1983 roku – 400 złotych;
- od grudnia 1983 roku do marca 1985 roku – po 1.425 złotych miesięcznie;
- od kwietnia 1985 roku do grudnia 1986 roku – po 2.025 złotych miesięcznie;
- od stycznia 1987 roku do grudnia 1987 roku – po 2.625 złotych miesięcznie;
- od stycznia 1988 roku do kwietnia 1988 roku – po 3.375 złotych miesięcznie.

(dowód: pismo ZUS k. 41-42 w aktach ZUS)

W dniu 26 maja 1988 roku wpłynęło do ZUS pismo A. S., w którym zawiadomił, że rozwiązał umowę o pracę z P. R. zatrudnionym w jego zakładzie stolarskim jako osoba współpracująca.

(dowód: ww. pismo k. 23 w aktach sprawy)

W dniu 31 grudnia 2012 roku A. S. złożył w ZUS oświadczenie, w którym wskazał, że wnioskodawca w okresie od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku był zatrudniony od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku w Zakładzie (...), gdzie w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy lakierowaniu mebli.

(dowód: oświadczenie k. 5 w aktach ZUS)

Wnioskodawca nie jest szwagrem A. S., tylko mężem siostry jego żony.

(dowód: zeznania świadka A. S. k. 19, zeznania wnioskodawcy k. 29 w aktach sprawy)

Przy zaliczeniu do pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku, łącznie z okresami niekwestionowanymi przez organ rentowy, staż pracy wnioskodawcy w takich warunkach wynosi łącznie więcej niż 15 lat.

(okoliczność niesporna)

Sąd Okręgowy zważył i ocenił co następuje:

Odwolanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn). Ustęp 4 art. 32 stanowi zaś, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Stosownie do art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ust. 2) – art. 184 ww. ustawy w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 roku. Od 1 stycznia 2013 roku dla nabycia prawa do emerytury wcześniejszej nie jest już natomiast wymagane uprzednie rozwiązanie stosunku pracy.

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
2. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia). Należy dodać, że warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi

środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.), obecnie rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami, w związku z zarzutami podniesionymi przez wnioskodawcę w odwołaniu, ograniczał się do faktu, czy ma on wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu (...) ukończył 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i na dzień złożenia wniosku o emeryturę miał rozwiązany stosunek pracy.

Organ rentowy uznał bowiem, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki zatrudnienia w warunkach szczególnych co najmniej przez 15 lat. Wnioskodawca twierdził zaś, że legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szczególnych, albowiem pracował w takich warunkach w okresie od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku w Zakładzie (...) w R..

Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez wnioskodawcę we wskazanym wyżej okresie Sąd oparł zeznaniach świadka A. S. oraz samego wnioskodawcy. Zeznania te zasługują na wiarę, gdyż są spójne i wzajemnie się uzupełniają. Organ rentowy nie przedstawił zaś w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie ich wiarygodności.

Jak wynika zaś z zeznań świadka oraz wnioskodawcy w okresie od 10 listopada 1983 roku do 30 kwietnia 1988 roku wnioskodawca był zatrudniony w Zakładzie (...). W zakładzie tym wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy lakierował pędzlem i pistoletem meble i stoły.

Mając powyższe na względzie, nie powinno budzić wątpliwości, że wnioskodawca we wskazanym wyżej okresie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako lakiernik wykonywał prace wymienione w Wykazie A, Dziale XIV pkt 17 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, to jest prace przy lakierowaniu ręcznym lub natryskowym – nie zhermetyzowanym.

Do odmowy zaliczenia spornego okresu nie może prowadzić podnoszona przez ZUS okoliczność, że w okresie tym wnioskodawca był ubezpieczony jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą, a nie jako pracownik z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Z materiału dowodowego sprawy wynika bowiem jednoznacznie, że wnioskodawca nie spełniał warunków do objęcia tym ubezpieczeniem, jako że nie jest szwagrem A. S. a mężem siostry żony A. S..

W myśl z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym osób prowadzących działalność gospodarczą oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 1983r. Nr 31, poz. 147 ze zm.) ubezpieczeniu określonego w ustawie podlegali członkowie rodziny ubezpieczonego. Członkami rodziny w rozumieniu ust. 1 pkt 1 byli natomiast: małżonek, dzieci własne i przysposobione, pasierbowie, dzieci obce przyjęte na wychowanie, rodzice, osoby przysposabiające, ojczym, macocha, teściowie, dziadkowie, wnuki, rodzeństwo, zięciowie, synowe, szwagierki i szwagrowie (ust. 2).

W katalogu określonym w art. 26 ust. 2 nie mieści się mąż siostry żony prowadzącego działalność gospodarczą, a zatem ZUS nieprawidłowo, nie wyjaśniając najpierw rozbieżności w zgłoszeniu do ubezpieczenia społecznego wnioskodawcy, jakiego dokonał A. S. w dniu 3 sierpnia 1984 roku, objął wnioskodawcę ubezpieczeniem społecznym dla osób współpracujących przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Rozbieżności te wynikały z tego, że A. S. podał w

zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych wnioskodawcy jako osoby współpracującej, że jest on zatrudniony w wymiarze 46 godzin tygodniowo na podstawie umowy o pracę. Ponadto w piśmie z dnia 26 maja 1988 roku A. S. zawiadomił ZUS, że rozwiązał umowę o pracę z P. R. zatrudnionym w jego zakładzie stolarskim jako osoba współpracująca.

Nie powinno zaś budzić wątpliwości, że objęcie ubezpieczonego pracownika ubezpieczeniem, któremu on z mocy prawa nie podlegał (tj. ubezpieczeniem osób współpracujących) i opłacanie składek w ramach tego niewłaściwego systemu ubezpieczeniowego nie powinno wywoływać dla niego negatywnych skutków prawnych, a w szczególności nie może stanowić przeszkody do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 2 kwietnia 1997 roku, III AUa 18/97, OSAŁ 1997/126).

W związku z tym, że wykazany przez wnioskodawcę okres pracy w warunkach szczególnych wynosi więcej niż 15 lat, stwierdzić zatem należało, iż spełnia on wszystkie wymagane prawem warunki do uzyskania prawa do emerytury zgodnie z art. 32 ust. 1 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.